

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 7.8.2006
KOM(2006) 443 endelig

**BERETNING FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET,
DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

**OM GENNEMFØRELSEN AF RETNINGSLINJERNE FOR TRANSEUROPÆISKE
NET PÅ ENERGIOMRÅDET I PERIODEN 2002-2004**

I henhold til artikel 11 i beslutning 1229/2003/EF

{SEK(2006) 1059}

Denne beretning er udarbejdet i henhold til artikel 11 i Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 1229/2003/EF af 26. juni 2003 om opstilling af et sæt retningslinjer for transeuropæiske net på energiområdet og om ophævelse af beslutning nr. 1254/96/EF¹.

Denne gennemførelsesberetning indeholder dels en sammenfatning af de politiske rammer for de transeuropæiske energinet (TEN-E) og retningslinjernes anvendelsesområde og målsætning, dels en sammenfatning af de fremskridt, der er gjort med gennemførelsen i perioden 2002 til 2004. Den bygger på oplysninger modtaget fra transmissionssystemoperatørerne og medlemsstaternes eksperter.

I bilaget til denne beretning er nærmere redegjort for gennemførelsen af sammenkoblinger af el- og gasledninger i perioden 2002 til 2004.

1. De politiske rammer for TEN-E

Energiforsyningsikkerheden og det indre markeds funktion hører til de politiske hovedmål. Dette afspejler sig i retningslinjerne for de transeuropæiske energinet (TEN-E), der sigter mod etablering af et egentligt europæisk el- og gasnet gennem bedre sammenkobling af de opsplittede nationale net.

EU's politik for transeuropæiske net bygger på tre hjørneste: det retlige grundlag for de transeuropæiske net, EF-traktatens artikel 154-156, der blev indført med traktaten om Den Europæiske Union, forordningen om finansiel støtte til transeuropæiske net² og beslutningen om retningslinjer for transeuropæiske energinet, der fastlægger akser for prioriterede projekter og projekter af fælles interesse.

Formålet med Fællesskabets indsats er fastlagt i traktaten og består i at fremme de nationale nets indbyrdes sammenkobling og interoperabilitet samt adgangen til disse net inden for rammerne af et åbent og konkurrencepræget markedssystem.

I retningslinjerne redegøres for formålet med Fællesskabets indsats og dens rækkevidde og målsætning, og bilagene indeholder lister over projekterne. Retningslinjerne angiver de udvælgelseskriterier, efter hvilke der kan ydes finansiel støtte til projekter. Som resultat heraf kan der gennem finansforordningen gives støtte til en række veldefinerede projekter af fælles interesse.

2. Retningslinjer for TEN-E

Fællesskabets retningslinjer for transeuropæiske energinet blev vedtaget i 1996 og indeholder en liste over projekter af fælles interesse. Listen over projekter er blevet revideret to gange, i 1997 og i 1999. Den seneste revision af retningslinjerne trådte i kraft i juni 2003. Den fastlægger akser for prioriterede projekter og projekter af fælles interesse, hvis gennemførelse analyseres i nærværende beretning.

---

¹ EFT L 176 af 15.7.2003, s. 11.

² EFT L 228 af 23.9.1995, s. 1, Rådets forordning (EF) nr. 2236/95 om generelle regler for Fællesskabets finansielle støtte inden for transeuropæiske net, senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1159/05 af 6. juli 2005 (EUT L 191 af 22.7.2005, s. 16.)

Med retningslinjerne for udbygning af de transeuropæiske energinet sigtes mod at etablere et effektivt fungerende indre energimarked, som styrker samhørigheden i EU, forbedrer forsyningssikkerheden og beskytter miljøet. At sammenkoble de nationale net indbyrdes og etablere flere sammenkoblinger mellem medlemsstaterne er et led i den integration, der indfører et europæisk energitransmissionsnet. Det er afgørende vigtigt at fuldføre udvælgelsen af de projekter på prioritetsakserne, der er af grænseoverskridende art eller har væsentlig indvirkning på den grænseoverskridende transmissionskapacitet.

Akserne for prioriterede projekter er fastlagt ud fra hensynet til, hvilke forbindelser, der er nødvendige for det indre markeds funktion og energiforsyningssikkerheden. Udfordringerne er forskellige for elektricitets- og gasnettene:

i) Den eksisterende kapacitet til elektriske sammenkoblinger er i overvejende grad utilstrækkelig til en yderligere stigning i udveksling og handel. På Det Europæiske Råds møde i marts 2002 i Barcelona vedtog stats- og regeringscheferne følgelig, at sammenkoblingskapaciteten for medlemsstaternes elnet ved udgangen af 2005 skulle svare til mindst 10 % af den installerede produktionskapacitet.

ii) For naturgas vil afhængigheden af gasimport være stor de næste 20-30 år. En realistisk målsætning i TEN-E-politikken var en forøgelse af kapaciteten for gasimport på 70 milliarder kubikmeter frem til 2013 fra kilder i Rusland, Nordafrika, området omkring Det Kaspiske Hav og Mellemøsten. Hovedleverandørerne af naturgas er i øjeblikket Norge, Rusland og Nordafrika. I fremtiden vil også området omkring det Kaspiske Hav, Mellemøsten og Golfområdet blive vigtige leverandører. Med disse kilder er de naturlige transitruter fastlagt.

Akserne for de prioriterede projekter, der møder disse udfordringer, er beskrevet i afsnit 1 i bilaget.

2.1 Udvalgelse og prioritering af projekter inden for transeuropæiske energinet.

Fællesskabets indsats til udbygning af energinettene er rettet mod hovednettene til transport/transmission af elektricitet og naturgas, ikke distributionsnettene.

Et projekt kan være af fælles interesse, hvis det svarer til målsætningerne og prioriteringerne i retningslinjerne og ser ud til at være potentielt økonomisk levedygtigt. Ved medtagelsen af et projekt i listen over projekter af fælles interesse er der ikke taget stilling til dets miljøvirkninger.

Oprindeligt blev ti projekter anset for nødvendige. Det var de såkaldte "Essen-projekter", der blev vedtaget af Det Europæiske Råd i Essen i december 1994. Denne liste blev ved **bottom-upmetoden** allerede i 1999 udvidet til ca. 200 projekter af fælles interesse. I den revision, der blev foretaget i 2003, blev der truffet beslutning om flere end 220 projekter.

I den seneste revision er indført en rangliste for projekterne. Ud over generel forbedring af sammenkoblingerne er der brug for, at udbygningen af visse forbindelser tildeles høj prioritet. Dette har bevirket, at man er gået over til en **top-down strategi** til de højest prioriterede tiltag. Foruden projekter af fælles interesse er der derfor også fastlagt akser for prioriterede projekter i beslutningen fra juni 2003 om retningslinjer for energi. Dette er TEN-E-programmets svar på den stigende afhængighed af gasimport, som stiller krav om stærkt øget kapacitet til naturgastransport, og på behovet for større sammenkoblingskapacitet mellem

medlemsstaternes elnet, der vil gøre nettet mere driftssikkert og pålideligt, så forsyningsafbrydelser kan undgås.

Figur 1 og 2 viser akserne for prioriterede projekter. Der er et klart behov for at sammenkoble de adskilte markeder i elektricitetssektoren og for at få gasforsyningsledninger ført frem ad nye veje.

2.2 Virkningerne af TEN-E retningslinjerne

Beretningen og dens bilag beskriver de fremskridt, der er gjort med at etablere infrastruktur til energitransmission i henhold til målsætningen i EU's politik for transeuropæiske energinet (TEN-E). Et væsentligt aspekt er den ændring af projekternes type, der er indført med de reviderede retningslinjer, som blev vedtaget af Rådet og Europa-Parlamentet i juni 2003. På grund af den lange tidshorisont for godkendelse og anlæggelse, typisk 5 til 10 år, er det blevet anset for nødvendigt også at lade analysen omfatte perioden 1996 til 2000. Der er skabt sammenhæng mellem den nye og den gamle klassifikation. Gennemførelsesberetningen bygger derfor på de projektyper, der blev indført i de ændrede retningslinjer i juni 2003.

Desuden indeholder bilaget relevante oplysninger om projekter, der figurerer i de allerede gældende retningslinjer, og kontrakter tildelt i henhold til budgetposten for TEN-E. Oplysningerne i de tilhørende tabeller er valideret af medlemsstaternes eksperter, der er udpeget af TEN-E-udvalget i løbet af 2005.

3. Fremskridt i gennemførelsen

Siden 1996 har projekternes gennemførelse fulgt et forskelligt mønster i gas- og elektricitetssektoren. Mens forsyningssikkerheden for gas indtil nu er blevet varetaget godt, har der i elsektoren manglet både produktions- og sammenkoblingskapacitet, hvilket har ført til svær overbelastning af visse forbindelser, endog en række forsyningsafbrydelser i 2003.

Fra den liste over "Essen-projekter", der blev opstillet i 1994, blev de fem projekter på gasområdet iværksat hurtigt efter. Disse fem projekter var hovedgasledningerne Algeriet-Marokko-Spanien og Rusland-Belarus- Polen-EU og de nye gasnet i Grækenland, Portugal og det sydlige og vestlige Spanien.

Af de fem elektricitetsprojekter blev to klar til drift: sammenkoblingen mellem det nordlige Portugal og Spanien og sammenkoblingen Italien-Grækenland. For de tre andre projekters vedkommende er det ikke lykkedes at få dem godkendt administrativt (projekterne Frankrig-Italien og Frankrig-Spanien), eller også mangler der at blive truffet beslutning om etableringen (sammenkoblingen mellem den østlige og vestlige del af Danmark). Denne tendens er fortsat for projekter iværksat i perioden 1996-2001, hvoraf 18 er projekter i gassektoren og 6 i elsektoren.

3.1 Afsluttede projekter

I figur 3 og 4 (med nærmere enkeltheder i tabel 1 og tabel 2 i bilaget) er vist de projekter, der blev sat i værk efter 2001; de består af 45 elprojekter, heraf en betydelig del i Spanien, Portugal og Sydøsteuropa, og 16 gasprojekter. Heraf modtog de 14 støtte gennem kontrakter under budgetposten for TEN-E.

De tilsvarende prioriterede grænseoverskridende projekter (og projekter af stor betydning for den grænseoverskridende transmission) er sammenkoblinger af elnettene i akserne EL.1, EL.2, EL.3, EL.4, EL.6 og EL.7 samt gasforbindelser i akserne NG.2 og NG.4 som angivet i figur 3 og 4.

3.2 Igangværende projekter

In figur 3 og 4 er vist de aktuelt igangværende projekter (med nærmere enkeltheder i tabel 2 og tabel 3 i bilaget). Denne liste omfatter 14 elprojekter, heraf et betydeligt antal i Spanien Portugal, og 11 gasprojekter. Af disse projekter modtog ni støtte gennem kontrakter under budgetposten for TEN-E.

De tilsvarende prioriterede grænseoverskridende projekter (heraf ét med stor betydning for grænseoverskridende transmission) er sammenkobling af elnettene i akserne EL.3, EL.4, EL.6 og EL.7 samt gasforbindelser i akserne NG.3 og NG.4 som angivet i figur 3 og 4.

3.2b Virkningen af nye grænseoverskridende sammenkoblinger

Vurderingen af virkningen af afsluttede og igangværende grænseoverskridende forbindelser er baseret på den kapacitetsforøgelse, der er angivet i tabel 2 og 4 i bilaget. For sammenkobling af elnet måles forøgelsen som "nettokapacitetsforøgelse" og afhænger af den pågældende stats NTC-værdi (net transfer capacity).

For Belgien udgør nettokapacitetsforøgelsen på 900 MVA ved den nye forbindelse Avelin-Avelgem til Frankrig 16 % af den faktiske NTC-værdi. For Italiens vedkommende udgør den forøgelse, der opnås ved fasetransformeren i Rondissone og den færdigudførte forbindelse til Schweiz, 22 % af NTC-værdien. De to linjer til Ernestinovo i Kroatien svarer til 38 % af NTC-værdien. De to nye linjer, der sammenkobler Portugal med Spanien, kan føre en væsentlig del af nettooverførslen fra og til Spanien. Hvis den ene linje ikke fungerer, har den anden derfor stadig tilstrækkelig kapacitet til at dække den mest nødvendige transmission. For Portugal bliver forsyningssikkerheden således stærkt forbedret.

Disse ekstra transmissionsledninger øger udvekslingen af elektricitet væsentligt. Således overgår Portugal nu målsætningen om en sammenkoblingskapacitet på 10 %. Andre stater, herunder Spanien, Italien, Grækenland, Irland og Det Forenede Kongerige, ligger imidlertid stadig under målsætningen. Dette understreger behovet for, at forsyningssikkerheden i Fællesskabet styrkes ved, at man får løst overbelastningsproblemet for elnettene og opfylder markedets faktiske transmissionsbehov. Der er derfor brug for yderligere grænseoverskridende sammenkobling af elnettene langs de prioriterede akser.

For gasforbindelserne er kapacitetsforøgelsen opgjort i milliarder kubikmeter pr. år. Af tabel 2 og 4 fremgår, at de nye gasrørledninger fra Libyen til Italien, fra Algeriet til Spanien og fra felterne i Nordsøen til Det Forenede Kongerige øger transportvolumenet med op til 20 mia. m³ årligt. De terminaler for flydende naturgas (LNG), som er under opførsel, øger importmængden med yderligere 50 mia. m³ årligt.

Disse mængder dækker en betydelig del af den merimport til EU på over 200 mia. m³ årligt, som vil være nødvendig fra 2020 og frem, men der er stadig brug for nye gasrørledninger til sikring og spredning af kapacitetsudvidelsen for import af gas.

3.3 Godkendelsesfasen

Godkendelsesfasen i et projekts gennemførelse består af mange forskellige punkter og kræver en lang række opgaver løst, før projektet når igennem godkendelsesfasen. Listen over projekter i godkendelsesfasen (med nærmere enkeltheder angivet i bilaget) omfatter 80 projekter, heraf 61 for eltransmission og 19 for gastransmission. Heraf modtog 29 støtte gennem kontrakter under TEN-E-budgetposten.

Det store antal projekter i denne fase viser, at strømledning af godkendelsesproceduren er en afgørende betingelse for at få fremskyndet projekternes gennemførelse, navnlig for grænseoverskridende projekter af stor interesse for Fællesskabet.

Kabelforbindelsen mellem Estland og Finland (ESTLINK) er den første og foreløbig eneste sammenkobling af elnettene i de baltiske stater med nettene i andre EU-medlemsstater. Motivationen til at gennemføre denne forbindelse var derfor stærk. Gennemførelsen tog i alt 7 år, heraf 3 år til godkendelsesfasen og kun to år til anlæggelsen.

Udviklingsplanen for forbindelsen mellem Italien og Schweiz, S. Fiorano-Robbia, blev iværksat i 1992. I 2001 blev der foretaget tekniske og miljømæssige feasibility-undersøgelser af projektet. Efter at projektets gennemførlighed og foreløbige udformning var fastlagt, begyndte en lang og tung godkendelsesproces. Det er værd at nævne, at projektets godkendelse blev opnået takket være en række kompensationsforanstaltninger og miljøbeskyttende foranstaltninger, herunder nedtagning af eksisterende luftledninger i det område, der blev berørt af det nye projekt. Den nye linje blev endeligt færdiggjort i slutningen af 2004 (efter 12 år) og taget i brug den 20. januar 2005.

Eksemplerne bekræfter, at for elektricitetslinjer er den samlede gennemførelsestid for et projekt 5 år, når der ikke er forhindringer eller modstand. De nyeste sager viser, at selv når der ikke er større forhindringer, går der sædvanligvis i realiteten omkring 10 år fra den første planlægning til ibrugtagning. Når der er reelle forhindringer og modstand, kan der gå 12 til 20 år, uden at projekterne når frem til anlæggelsesfasen. Et eksempel er Bescano (ES)-Baixas (FR), hvor der stadig ikke er opnået enighed. I visse tilfælde kommer projekterne ikke videre efter at have været drøftet i 10 år eller længere, som det er tilfældet for linjen Lienz (AT)-Cordignano (IT).

Offentligheden ser meget forskelligt på risici og virkninger forbundet med henholdsvis højspændingsluftledninger og gasrørledninger, idet sidstnævnte typisk løber ind i færre forsinkelser. For nylig er der både på lokalt og regionalt plan rejst indvendinger mod opførelse af LNG-terminaler. For terminalen ved Rosignano (IT) var der trods enighed på nationalt plan betydelig modstand mod projektet i Rosignano kommune, som ønskede visse dele af anlægget opført med en anden beliggenhed i kommunen længere inde i landet. Efter tre år med yderligere vurdering af miljøvirkningerne synes en løsning at være mulig, og opførelsen skulle snart kunne begynde.

3.4 Fremskridt i perioden 2002-2004

For gasnettets vedkommende er en vigtig sammenkobling mellem Frankrig og Spanien og nye terminaler for flydende naturgas (LNG) i Cartagena, Bilbao og Barcelona, Spanien, blevet taget i brug. Endvidere er en række LNG-terminaler under opførelse i Italien, Spanien, Grækenland og Det Forenede Kongerige. Yderligere er en ny rørledning fra Libyen til Italien (Sicilien) blevet taget i brug.

Større projekter i godkendelsesfasen er rørledningen fra Det Kaspiske Hav gennem Tyrkiet til Østrig, sammenkoblingen Grækenland-Italien og sammenkoblingen Danmark-Tyskland-Sverige foruden et betydeligt antal LNG-terminaler i Italien og Spanien og et underjordisk lager i Spanien.

For elnettets vedkommende har den eksisterende forbindelse mellem Frankrig og Italien fået udvidet kapaciteten, en manglende sammenkobling mellem Frankrig og Belgien og en ny linje mellem Italien og Schweiz er taget i brug, hvilket også gælder supplerende sammenkoblinger mellem Spanien og Portugal, i Sydøsteuropa, mellem Sverige og Norge, Finland og Rusland internt i Irland og i Danmark. Endvidere er en undersøisk forbindelse mellem Finland og Estland, en ny sammenkobling mellem Bulgarien og Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, linjer mellem Spanien og Portugal og linjer i Irland under anlæg.

Af større projekter i godkendelsesfasen kan nævnes sammenkoblingerne mellem Frankrig og Spanien, Nederlandene og Det Forenede Kongerige, i Sydøsteuropa, herunder sammenkoblinger mellem Grækenland og Bulgarien, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien og Tyrkiet, mellem Tyskland og Polen, Tyskland og Østrig, Østrig og Ungarn og Østrig og Tjekkiet.

I bilaget redegøres nærmere for gennemførelsen af projekter på de prioriterede akser i perioden 2002-2004.

Til gennemførelse af projekter i isolerede regioner er der desuden ydet effektiv støtte fra TEN-E-budgetposten (i bilaget er nærmere redegjort herfor).

3.5 EF-finansiering

Fra 1995 til 2004 er ydet en samlet støtte på 174 millioner EUR fra TEN-E-budgetposten. Dette budget er hovedsagelig anvendt til medfinansiering af undersøgelser.

Det er værd at se nærmere på den ydede støtte i lys af de prioriterede akser. Af midler anvendt til prioriterede projekter i perioden 2001-2004 er ca. 64 % af det disponible budget ydet til sådanne projekter. Størstedelen af beløbet er blevet anvendt på gasnettet, nemlig 62,8 %, mens resten, 37,2 % er anvendt på elnettet.

Disse tal blev bekræftet ved indkaldelsen af forslag i 2004, der byggede på de i juni 2003 vedtagne retningslinjer, hvor tæt ved 64 % af det samlede budget gik til prioriterede projekter, der var udvalgt til finansiering. Gasnettene modtog 65 % af budgettet, hvilket blev anvendt på prioriterede projekter. Tallene viser, at de tidligere fastlagte prioriteringer er i overensstemmelse med de prioriterede akser, der er fastlagt i beslutningen fra 2003.

Det fremgår heraf klart, at valget af de prioriterede akser, der blev vedtaget i 2003, afspejler den nødvendige forbedring af energiinfrastrukturen på europæisk plan. Desuden fremgår det, at afgørende politisk og finansiel støtte kan fokuseres på gennemførelsen af prioriterede projekter.

3.6 TEN-E-budgettets afgørende rolle

Det årlige TEN-E-budget er meget beskedent i forhold til de nødvendige investeringer, nemlig ca. 0,2-0,5 % (jf. tabel 1 og tabel 3 i bilaget, hvor TEN-E-støtten sættes i forhold til de samlede omkostninger). Alligevel kan den støtte, der ydes til undersøgelser, have afgørende betydning ved planlægning af projekter i isolerede regioner eller på øer. De tilknyttede

feasibility-undersøgelser og tekniske undersøgelser er afgørende for iværksættelsen af sådanne projekter og kan indsnævre tidsrammen for en beslutning om anlæggelse. Et stærkt incitament til sådanne projekter gives desuden gennem støtten til ny teknologi til el-transmission, såsom jordlægning af linjer eller kombineret brug af jernbane- og vej-tunneler. Også finansiel støtte til fasen vedrørende ingeniørarbejde fremmer projektet og kan udløse en beslutning om anlæggelsen. Der er ydet en betydelig støtte til grænseoverskridende projekter fra TEN-E-budgetposten, som det fremgår af bilaget. I nogle få, velbegrundede tilfælde har der kunnet ydes støtte til anlæggelsesfasen. I disse tilfælde er det den højt profilerede støtte fra TEN-E-budgetposten, der er afgørende, ikke finansieringstilskuddets størrelse. I tilfælde, hvor den manglende forbindelse er af beskeden længde og projektets samlede omkostninger derfor er lave, kan bidraget fra TEN-E udgøre op til 10 %, ellers er det mindre.

Specifik TEN-E-støtte til ny teknologi:

Kabelteknologi:

Med henblik på øget brug af vedvarende energi til elektricitetsfremstilling er der ydet støtte til en række undersøiske kabelprojekter, af hvilke sammenkoblingen Nederlandene/Norge vil være det længste undersøiske kabel i brug, hvortil kommer kablet mellem Skotland og England. Derudover er ydet støtte til adskillige undersøiske kabler, der kobler forskellige markeder eller øer til det synkrone hovedsystem. Med henblik på tilkobling af europæiske offshore vindkraftværker anvendes en ny metode til anlæg af gasisolerede transmissionslinjer (GIL).

Synergi mellem højspændingslinjer og vej-/jernbanetunneler:

Der er ydet støtte til undersøgelse af mulighederne for at etablere en ny forbindelse gennem Brenner-basistunnelen mellem Østrig og Italien samt integreret el- og jernbanetransport i højhastighedsbanetunnelen Lyon-Torino. Potentialet af ny kabel- eller GIL-teknologi bliver analyseret i detaljer.

Netværksundersøgelser i europæisk målestok:

På grund af den strategiske betydning ydes en støtte på 75 % af de støtteberettigede udgifter til undersøgelse af tilkoblinger og grænseflade mellem det udvidede vestlige synkrone område UCTE (Union for the Coordination of Transmission of Electricity), og det østlige synkrone område, herunder UPS (Unified Power System) i Rusland inklusive Kaliningrad-området, IPS (Interconnected Power Systems) i Belarus og Ukraine, systemerne i Moldavien, Georgien og Aserbajdsjan, IPS i de baltiske stater og andre sammenkoblede systemer. Resultaterne af denne feasibility-undersøgelse vil danne grundlag for en beslutning om gennemførelse.

Et andet eksempel er projektet til analyse af nye sammenkoblinger mellem systemerne under Union for the Coordination of Transmission of Electricity og det østeuropæiske CENTREL.

3.7 Lån fra Den Europæiske Investeringsbank og andre EF-tilskud

Som redegjort for i bilaget, ydes der en betydelig støtte til energiinfrastrukturen gennem lån fra EIB eller EF-tilskud af anden art. En betydelig del af denne støtte ydes imidlertid ofte til energiinfrastrukturen i almindelighed, også distributionsnet, og ikke udelukkende til sammenkoblingslinjer.

4. Konklusioner

På grundlag af redegørelsen i bilaget drager Kommissionen følgende generelle konklusioner:

- Målsætningen om, at støtten skal fokuseres på prioriterede projekter, er ved at blive opfyldt.

Det forhold, at mere end 60 % af TEN-E-støtten i perioden 2001-2004 er blevet tildelt prioriterede projekter, viser, at de i 2003 vedtagne prioriterede akser afspejler den nødvendige forbedring af transmissionsinfrastrukturen.

- Samordningsforanstaltninger til gennemførelsen bør gives høj prioritet i politikken for TEN-E.

For at fremskynde projekternes gennemførelse bør der specielt sørges for, at projekternes forløb overvåges i detaljer og for, at der regelmæssigt udveksles oplysninger om de grænseoverskridende forbindelser. En hensigtsmæssig foranstaltning kan være udnævnelse af en europæisk koordinator ligesom i TEN-T-retningslinjerne for transport, og forslag herom er stillet i de reviderede TEN-E-retningslinjer.

- Den politiske støtte, der gives gennem "TEN-E-mærket" bliver en stadig mere afgørende forudsætning for, at et projekt accepteres af offentligheden og at godkendelsesproceduren bliver fremmet. Det må dog konstateres, at godkendelsesprocedurerne fortsat er et stort problem, da der sædvanligvis går omkring 10 år fra den første planlægning til ibrugtagning.

Tilbagemeldingerne fra transmissionssystemoperatørerne viser, at Fællesskabets tilkendegivelse af en særlig europæisk interesse anses for lige så vigtig som den finansielle støtte og kan medvirke til, at anlægsarbejdet påbegyndes i rette tid.

- I den lange liste over projekter af fælles interesse er et forholdsvis stort antal projekter skredet godt frem – tilsyneladende uden megen støtte under TEN-E. Men betragter man nærmere de grænseoverskridende sammenkoblinger, navnlig langs de prioriterede akser, ses det, at TEN-E-programmet har haft stor betydning (se tabel 2 og tabel 4 i bilaget).

- TEN-E-budgettet har trods sin relativt beskedne størrelse bidraget væsentligt til

- iværksættelse af projekter i isolerede regioner eller ø-regioner,

- projekter til undersøgelse af mulighederne for at bruge ny teknologi eller

- udløsning af beslutningen om gennemførelse af nærmere bestemte projekter.

- Den Europæiske Investeringsbank (EIB) egner sig til at spille en væsentlig rolle i en bedre integration af EU's markeder for gas og elektricitet. Finansiering af transmissionsstrukturen til gas og elektricitet hører i forvejen til EIB's etablerede aktiviteter og bør fortsættes med endnu større styrke for prioriterede projekter.

- Det er blevet klart, at både de prioriterede akser og projektlisterne³ må føres ajour for at der kan blive øget støtte til bedre sammenkobling med de nye medlemsstater og ansøgerlandene.

For at de prioriterede projekter kan få fuld deltagelse af de ti medlemsstater, der trådte ind i Fællesskabet den 1. maj 2004, må de prioriterede akser føres ajour. I den forslåede revision af TEN-E-retningslinjerne indgår de tilsvarende supplerende akser for prioriterede projekter.

Hovedkonklusionerne for elektricitets- og gasnettene er følgende:

Elektricitetsnettene:

- De prioriterede projekter tager hensyn til den grænseoverskridende handels betydning for liberaliseringen af elektricitetsmarkedet. Sammenkoblingskapaciteten er stadig utilstrækkelig i forhold til Barcelona-målsætningen på 10 %, skønt der er gjort fremskridt.
- De gennemførte sammenkoblinger og de, der er under anlæg, udgør et væsentligt bidrag til fjernelse af overbelastningen langs de prioriterede korridorer. Navnlig øges transmissionskapaciteten med de grænseoverskridende sammenkoblinger mellem Frankrig og Belgien (EL.1), mellem Italien og Schweiz og fase-transformeren mellem Italien og Frankrig (EL.2), adskillige linjer mellem Portugal og Spanien (EL.3), grænseoverskridende linjer i Sydøsteuropa (EL.4), forbindelser, der øger transmissionskapaciteten mellem Irland og Nordirland (EL.6) og mellem Danmark og Tyskland, forbindelser mellem Finland og Estland, mellem Finland og Rusland og mellem Sverige og Norge (EL.7).

Gasnettene:

- De prioriterede projekter tager hensyn til den grænseoverskridende handels betydning for liberaliseringen af gasmarkedet.
- De gennemførte sammenkoblinger og de, der er under anlæggelse, bidrager væsentligt til at øge kapaciteten for gasimport gennem de prioriterede korridorer. Navnlig øges importkapaciteten for gas væsentligt ved de grænseoverskridende gasledninger fra Algeriet via Marokko (NG.2), fra Tyrkiet til Grækenland eller Østrig (NG.3) og en række nye LNG-terminaler (NG.4) i Spanien, Italien, Grækenland og Det Forenede Kongerige.

Forklaring til figurene:

Figur 1: Akser for prioriterede projekter vedrørende elnet.

Figur 2: Akser for prioriterede projekter vedrørende gasnet.

Figur 3: Fremskridt i gennemførelsen for elnet siden 2001.

Figur 4: Fremskridt i gennemførelsen for gasnet siden 2001.

---

³ Kommissionens forslag til revision af retningslinjer for de transeuropæiske net på energiområdet KOM(2003) 742 endelig udg. af 10.12.2003.